

nogen sand Veiledning. Men der er endeligt noget Andet, som snarere maatte kunne siges at være et Program, thi det er jo sagt af den ærede Minister selv, om just ikke iafsten, at selve det Lovforslag, som her ligger for, er et Program; det er sagt tidligere og maaskee stærkere betonet, end det i dette Dieblif maaskee kunde ønskes. Noget Saadant var ikke til nogen Tid sagt af Biskop Kierkegaard; han har hverken i Motiverne til Lovforslaget eller i sine Udtalelser i det andet Thing eller her sagt, at dette Lovforslag var Grundlaget for Kirkecommissionens Opgave, at det var hans Program i kirke-reformerende Retning; men det har ganske vist den ærede Minister sagt og navnlig sagt med meget stærke Ord i det andet Thing. Men naar dette er saa, saa troer jeg, at den Strid, som førtes om, hvorvidt den foreslaaede Lov skal kaldes lille eller stor, derved er afgjort; thi saa er det givet, at det virkelig vilde blive en stor og betydningsfuld Lov, en Lov, der ikke blot havde sin egen principielle Betydning, men som vilde være af den allerførste Virkning for hele Fremtidsudviklingen. — Der er iafsten i Forbindelse med disse Bemærkninger fra Ministerens Side blevet sagt, at det var hans Opfattelse, at Hjælpen i Kirken skulde komme, ikke fraoven, men franeden af. Ja, det er ogsaa Noget, jeg har hørt før, dette „fraoven af“ og „franeden af“ som Modsetning. Hvad mig angaaer, maa det være mig tilladt at sige, at i en vis Forstand kan man vel sige, at saavel igjennem Lovforslaget, hvis det vedtages, som igjennem den sædvanlige Ansættelsesmaade af Præsterne kommer Hjælpen ganske sikkert i begge Tilfælde fraoven af, forsaavidt det jo er Kirkestyrelsen, der ansætter Præsterne; men i en vis Forstand kan man ogsaa sige, at ved ingen af dem kommer den dog ret fraoven af; thi det er jo klart, at selv naar Kirkestyrelsen ansætter Præster omkring i Landet, saa er det jo ikke Noget, der foregaaer efter Overveielse i et lukket Contoir her i Kjøbenhavn, men det er Noget, der selvfølgelig maa foregaae under en levende Medvirking ude omkring fra Landet, det kirkelige Tilshyn maa selvfølgelig igjennem Kirkens øverste Tilshynsmænd og igjennem Provsterne være virksomt og nøie undersøge franeden af, hvorledes det maatte hænge sammen med

Trangen, og hvad der i dette Dieblif maatte være særlig Grund til at gjøre. Altsaa dette „fraoven af“ og „franeden af“ troer jeg ikke betyder saa Meget i en saadan Modstilling; der er ganske vist en anden Betydning, hvori det kan anvendes, men det er ikke det, som vi i Diebliffet tale om. Der er en anden Maade, hvorpaa Hjælpen kan komme franeden af, nemlig ved Menighedernes egen Virksomhed, ved den Maade, hvorpaa Menighederne formaae at stille sig til Sjælsorgen, og den Deel, som Menighederne søle sig kalbede til at tage i det hele kirkelige Liv; det er en ganske anden Maade at hjælpe paa fra nedent af, men som det slet ikke gjælder om her, og som jeg derfor ikke føler mig kaldet til at udtale mig om. — Naar det fra Ministerens Side blev sagt, at det var en mærkelig Inconsequents, naar man saa stærkt holdt paa en kirkelig Overveielse som en forud gaaende Betingelse for Lovforslagets Vedtagelse, at man da kunde have tænkt paa at stille et Endringsforslag angaaende denne Sag, saa er der jo allerede givet Svar derpaa af den ærede anden Landsthingsmand for 1ste Kreds (Krieger), og det skal jeg ikke videre komme tilbage til, men det maa dog med det af os tidligere paatænkte Endringsforslag for Die være mig tilladt at gjøre den ærede Minister opmærksom paa, at den Trang, han ganske specielt her har fremhævet, og kan siges at have villet føre Bevist for, den Trang, som aabenbarer sig derigjennem, at der, som det er sagt, jevnlig hver Uge idetmindste, saalænge den ærede Minister har fungeret, er indkommet Begjæringer fra forskjellige Egne i Landet om, at man endelig maatte sende Een ud, som kunde hjælpe paa og vække Sjælsørgeren af den Rigehydighed, hvori han befinder sig, — denne Trang vilde netop kunne afhjælpes igjennem det til en Tid paatænkte, men ikke stillede Endringsforslag. Det er just en Trang, der vilde afhjælpes ved en Hjelpepræst. Disse Menneffer have bedet om en Hjelpepræst, og vilde blive hjulpede ved en saadan, men ikke bestomindre skal det dog være en ganske anden Slags Trang, der er tilstede, som umulig kunde fyldestgjøres derved. Jeg maa endnu tilføie, at, naar den ærede Minister sagde, at, saaledes som Endringsforslaget var meddeelt ham, saa var det ikke